БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 257 (6186)
ДЕКАБРИИН 24
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай результадууд тухай (нэгэдэхи нюур).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ (нэгэдэхи нюур).

Москвада Бурят-Монголой литературын вечернүүд боложо байна (нэгэдэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ (2-дохи нюур).

Комсомолой айкомой тоосоон (2-дохи нюур).

Шэнэ түхэлэй партиин түлөө ленинскэ «Искрын» тэмсэл (2-дохи ба 3-дахи нюурнуудта).

Жиримскэ МТС тракторнуудай заһабарилга дүүргэбэ (3-дахи нюур).

Г. Гомбоев. — Эхин һургуулиин учебнигүүд тухай (3-дахи нюур).

Кореядахи событинууд (4-дэхи нюур).

Гурбан гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй заседани тушаа (4-дэхи нюур).

П. Кричанов. — Ородой хүгжэмэй гени тухай фильм (4-дэхи нюур).

ХҮДӨӨДЭ НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ БА КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудта манай республикын ажалшад өөрынгөө морально-политическэ нэгэдэлые, большевистскэ партиие тойрон, арадуудай гениальна вождь агууехэ Сталиниие тойрон нигтаар жагсаһанаа шэнэ хүсэтэйгөөр харуулаа. Эдэ һунгалтануудта коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блок гайхамшагта илалта туйлаба.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой энэ шэнэ илалта болбол хүн зоной дунда партийна организацинуудай ябуулһан эмхидхэлэй ба агитационно-пропагандистска ехэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн. Һунгуулиин кампаниин үедэ республикын хүдөө тосхонуудай хүн зоной дунда агитационно хүдэлмэриие 11 мянга шахуу агитаторнуудтай 850 гаран агитколлективүүд ябуулһан байна. Ганса Кабанскын аймагта ажалшадай дунда 560 гаран агитаторнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тэдэнэр һара хахад соо 200 шахуу лекцинүүдые ба элидхэлнүүдые уншаа. Аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүн зондо 30 гаран зүжэг наада ба концерт харуулһан байна. Аймагай библиотекэнь 14 нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэжэ, һунгуулиин литератураар ба бусад номуудаар олон мянган һунгагшадые хангаа.

Кударын аймагта һунгуулиин кампаниин үедэ агитаторнууд элдэб олон темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые һонирхолтойгоор үнгэргэһэн, ханын газетэнүүдые ба «дайшалхы хуудаһануудые» олоор гаргаһан байха юм.

Республикын бусад аймагуудай ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүн лэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдаа. Һунгуулиин участогуудта бии болгогдоһон агитпунктнуудта агитаторнууд ба пропагандистнууд лекцинүүдые, элидхэлнүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые саг сагтань, идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ байгаа.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эмхидхэлгын һайн үрэ дүнгүүдые бэхижүүлхэ, политическэ агитациие шэнэ, үшөө үндэр хэмжээндэ үргэхэ зорилго табигдана. Энээнэй тулада, тон түрүүн, хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ гараһан дутагдалнуудые усадхаха шухала.

Ноябриин һүүлээр үнгэрһэн ВКП(б)-гэй Обкомой III пленум болбол хүдөөгэй партийна олон организацинууд хадаа колхозникуудай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие шөө һулаар ябуулна, бригадануудта, фермэнүүдтэ политическэ информаци ба хөөрэлдөөнүүдые гулярна бэшээр, доодо хэмжээндэ үнгэргэнэ гэжэ зааһан байна.

Ажалшадай дунда хэблэл тараалга, тусхайлхада бурят-монгол хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүдые тараалга хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Естественно-научна эрдэм ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Олон колхозуудта клубууд, улаан булангууд, радиоузелнууд эхинһээ хаалтатай байдаг, колхозуудта шэнэ клубуудые, радиоузелнуудые бариха, библиотекэнүүдые бии болгохо шухала хэмжээнүүд абтанагүй гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой пленум тэмдэглээ.

ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй шүүмжэлһэн дутагдалнууд тон түрүүндэ Зэдын аймагай партийна организацида хамаадана. Энэ партийна организаци болбол аймагай ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие муугаар эмхидхэһэн байна. Аймаг дотор лекционно пропаганда, илангаяа научно-гэгээрэлэй эрдэм дэлгэрүүлгэ һулаар ябуулагдана. Партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной дунда политическэ элидхэлнүүдые багаар уншана. Хүдөөгэй интеллигенци лекционно хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдана. Олон агитколлективүүд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин агитколлектив имагта саарһан дээрэ тоологдодог байгаа. Тэрэнэй агитаторнуудынь участогууд дээрэ тон үсөөн гарадаг, тэдэнэртэй семинарнууд үнгэргэгдэдэггүй байна.

Зэдын аймагай 4 колхозууд өөһэдынгөө клубгүй байһаар. Бии байһан колхозно клубууд ехэнхидээ түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилдэг, эдэбхитэдтээ түшэглэдэггүй, колхозникуудай уранһайханай самодеятельностиие һулаар хүгжөөдэг юм.

Баргажанай, Сэлэнгын, Кударын, Ториин ба бусад зарим аймагуудай партийна организацинууд ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ мүн лэ ехэ дутагдалнуудые гаргана.

ВКП(б)-гэй айкомуудай ба партийна эхин организацинуудай зорилго хадаа бии байһан дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаха ба хүдөөдэ ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ябадал болоно.

ВКП(б)-гэй Обкомой III пленум болбол колхозникуудай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр ба идейнэ үндэр хэмжээндэ ябуулхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые ба колхозуудай партийна организацинуудые уялгалаа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада парторганизацинуудай агитколлективүүдые намээхэ ба эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, агитаторнуудые инструктировалхын тулада хүдөөгэй интеллигенциин дундаһаа эгээл бэлэдхэлтэй коммунистнуудые ба аймагай партийна эдэбхитэниие хабаадуулха шухала.

Агитколлективүүд ба тэдэнэй олон тоото агитаторнууд болбол өөһэдынгөө үдэр бүриин хүдэлмэриин ашаар колхозникуудай коммунистическэ оюун мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, тэдэнэртэ парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые саг соонь ойлгуулжа байха, колхозникуудай дунда социалистическа мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, колхозуудай ажахын ба культурна хүгжэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тэрээниие зорюулха ёһотой.

Бүхы колхозникуудые, илангаяа малажалай фермэнүүд дээрэ ба тариаанажалай бригадануудта хүдэлмэрилдэг хүнүүдые культурнаар хангалтые һайжаруулхань шухала гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй тогтоол соо тусгаар тэмдэглэгдэнэ. Пленум болбол колхозно клубуудай, улаан булангуудай, лекторинуудай ба уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэриие, хүн зондо кино харуулгые һайжаруулхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые ба эхин парторганизацинуудые уялгалаа. Пленум хадаа колхоз бүхэнэй өөрынгөө клубтай, библиотекэтэй болохо, фермэнүүд ба полевой станууд дээрэ улаан булан бии болгохо ябадалые туйлаха зорилго табиба.

ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй тогтоол дотор наукын туйлалтануудай ба хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлэй пропаганда эмхидхэлгые һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулагдана. Колхозуудтахи агрозоотехническэ курсануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, колхозникуудта хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай асуудалнуудаар хододоо лекци ба элидхэлнүүдые уншажа байха ябадал эмхидхэхэ шухала.

ВКП(б)-гэй Обкомой III пленумэй заабаринууд болбол хүдөөгэй партийна организаци бүхэнэй хүдэлмэриин дайшалхы программа мүн. Эдэ заабаринуудые түргэнөөр дүүргэлгэ хангаха гээшэ тэдэ парторганизацинуудай зорилго болоно.

Мүнөө РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл ябуулагдажа байна Политическэ агитациин ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин бүхы арга хэрэгсэлнүүд энэ һунгуулиин кампанида элсүүлэгдэхэ ёһотой.

Хүдөөдэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ба идейнэ үндэр хэмжээндэ ябуулая!

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ ҺУНГАҺАН ҺУНГАЛТАНУУДАЙ РЕЗУЛЬТАДУУД ТУХАЙ

(Һунгалтануудай результадууд тухай мэдээнүүд ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдһээ ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдһээ ороһон материалнуудаар тунхаглагдаба).

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтанууд 1950 оной декабриин 17-до болоо.

Ажалшадай депутадуудай 6 хизаарнуудай Соведүүдтэ, 48 областной Соведүүдтэ, хизаарнуудтахи 2 областной Соведүүдтэ, автономно областьнуудай 6 областной Соведүүдтэ, национальна округуудай 10 окружной Соведүүдтэ, 2.525 районно Соведүүдтэ, 754 городской Соведүүдтэ, городуудтахи 306 районно Соведүүдтэ, 41.042 сельскэ Соведүүдтэ ба 1.228 поселково Соведүүдтэ депутадууд һунгагдаба.

Ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай үедэ голосованида хабаадаһаниинь:

	Һунгагшадай ниитэ тоо	Голосованида хабаадаһан һунгагшадай тоо	
		абсолютна тоогоор	процентээр
Хизаарнуудай Соведүүдтэ	7.262.140	7.258.914	99,96
Областной Соведүүдтэ	50.414.567	50.397.230	99,97
Окружной Соведүүдтэ	428.683	428.413	99,94
Районно Соведүүдтэ	40.974.835	40.961.975	99,97
Городской Соведүүдтэ	26.599.261	26.585.746	99,95
Городуудтахи районно Соведүүдтэ	15.129.863	15.123.455	99,96
Сельскэ ба поселково Соведүүдтэ	37.418.697	37.406.890	99,97

Тиин, үсөөхэн хүнүүдһээ бэшэниинь, һунгагшад бултадаа шахуу һунгалтануудта хабаадаба.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалһан һунгагшадай тоо:

	Кандидадуудта үгтэһэн голосуудай тоо	Голосованида хабаадаһан һунгагшадай тоонь процентээр
Хизаарнуудай Соведүүдтэ	7.238.028	99,71
Областной Соведүүдтэ	50.193.231	99,60
Окружной Соведүүдтэ	427.305	99,71
Районно Соведүүдтэ	40.721.286	99,41
Городской Соведүүдтэ	26.395.626	99,28
Городуудтахи районно Соведүүдтэ	15.030.688	99,39
Сельскэ ба поселково Соведүүдтэ	37.030.246	99,00

Кандидадуудай фамилинуудынь зурагдаһан гэхэ гү, али депутадуудта эсэргүү үгтэһэн бюллетеньнүүдэй тоо:

Хизаарнуудай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудаар — 20.473 гэхэ гү, али 0,28 процент, областной Соведүүдтэ — 202.209 гэхэ гү, али 0,40 процент, окружной Соведүүдтэ — 1.054 гэхэ гү, али 0,25 процент, районно Соведүүдтэ — 239.198 гэхэ гү, али 0,58 процент, городской Соведүүдтэ —188.411 гэхэ гү, али 0,71 процент, городуудтахи районно Соведүүдтэ — 92.021 гэхэ гү, али 0,60 процент, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ — 374.852 гэхэ гү, али 0.99 процент. Һунгалтанууд тухай Дүримэй 108-дахи статьягай үндэһөөр, үнэнтэбэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүд 7.995 байгаа.

Тиин, һунгагшад болбол коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосовалаа гэжэ голосованиин результадууд харуулба.

Нютагай бүхы Соведүүдтэ депутадууд болгогдон хамтадаа 806.744 хүн һунгагдаа. Һунгагдаһан бүхы депутадууд хадаа коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадууд байна. Депутадуудай тоодо — 287.843 эхэнэрнүүд гэхэ гү, али 35,7 процент, ВКП(б)-гэй 382.852 гэшүүд ба кандидадууд гэхэ гү, али 47,5 процент, партийнабэшэ 423.892 хүнүүд гэхэ гү, али 52,5 процент байна.

Сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 65 округуудаар баллотировалагдаһан кандидадууд тон олонхи голосуудые абаагүй ба депутадуудаар һунгагдаагүй байна.

Һунгалтанууд тухай Дүримэй эбдэгдэһэн дээрэһээ, районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 1 округто, сельскэ Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 3 округто ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 4 округто һунгалтанууд үнэнтэбэшэ гэжэ тоологдобо. Һунгуулиин 6 округуудта, тэрэ тоодо районно Соведүүдтэ һунгаха — 1 округто, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха — 5 округуудта һунгалтанууд болоогүй.

«РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областной окружной, районно, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» үндэһөөр, эдэ бүхы округуудта шэнээр һунгалтанууд болохо байна.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составые баталха тухай

«РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» 36 ба 37-дохи статьянуудые үндэһэ болгон РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиие общественнэ организацинуудай ба ажалшадай обществонуудай иимэ түлөөлэгшэдэй составтайгаар РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум баталаа гэбэл:

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшэ **Соловьев** Леонид Николаевич — Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведһээ,

Һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Шелепин** Александр Николаевич — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзһаа,

Һунгуулиин Центральна комиссиин секретарь **Виноградов** Иван Тихонович — политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзһаа.

Һунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүд:

Румянцев Иван Иванович—Московско городской коммунистическэ организациһаа,

Козлов Фрол Романович—Ленинградска городской коммунистическэ организациһаа,

Хренников Тихон Николаевич — СССР-эй Советскэ композиторнуудай Союзһаа,

Шкирятов Матвей Федорович — политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзһаа,

Каманин Николай Петрович — авиацида туһалха һайндуранай обществын (ДОСАВ) Бүхэсоюзна Соведэй Центральна комитедһээ,

Российский Николай Алексеевич — Москва городой «Калибр» заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадһаа,

Шарова Анна Кирилловна — СССР-эй науконуудай Академиин Свердловск городтохи Уральска филиалай научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Стратиенко Петр Николаевич— Краснодарска хизаарай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозникуудһаа,

Арбузов Александр Ерминингельдович —профессиональна союзуудай Татарска областной Соведһээ,

Вахитов Акмал Гильфанович — Башкирска АССР-эй «Ишимбайнефть»—№ 2 трестын нефть олзоборилгын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженернүүдһээ,

Салихова Узлипат Муталимовна — профессиональна союзуудай Дагестанска областной Соведһээ,

Эрдынеева Долгоржап Бальжиевна — Бурят-Монголой АССР-эй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхозникуудһаа,

Шогенов Таляша Питович — Кабардинска АССР-эй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозникуудһаа,

Лапшин Антон Прокопьевич — Коми АССР-эй профессиональна союзуудай областной Соведһээ,

Матюков Геннадий Иванович — Марийска АССР-эй Советскэ уранзохёолшодой Союзһаа,

Маскаев Андрей Иванович — хэлэнэй, түүхын ба литературын Мордовско научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэдһөө,

Туаева Ольга Николаевна — Коста Хетагуровай нэрэмжэтэ Хойто-Осетинскэ педагогическа институдай студентнүүд, профессорнүүд ба багшанарһаа,

Ворончихин Семен Иванович — профессиональна союзуудай Удмуртска областной Соведһээ,

Сироткин Михайл Яковлевич — Чувашска педагогическа институдай студентнүүд, профессорнүүд ба багшанарһаа,

Данилова Анастасия Петровна — Якутска коммунистическа организациһаа.

Москвада Бурят-Монголой литературын вечернүүд боложо байна

Столицын үргэн олониитэ хадаа энэ жэлдэ ахадүү хэдэ хэдэн союзна ба автономно республикануудай туйлалтануудтай танилсаба. Москвада үнгэргэгдэжэ байгаа литературын ба искусствын вечернүүд гайхамшагта заншал болоо, тэдэнэр болбол манай ороной арадуудай эбдэршэгүй сталинска хани барисаанай демонстраци болоо.

Бурят-Монголой литературын түрүүшын вечер Москвада декабриин 21-дэ болобо. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ гүрэнэй консерваториин ехэ зал соо 1000 гаран хүн—уранзохёолшод, эрдэмтэд, артистнууд, московско предприятинуудай стахановецууд, дээдэ һургуулинуудай студентнүүд суглараа.

Вечер нээхэ зуураа, СССР-эй Советскэ уранзохёолшодой Союзай Генеральна секретарь А. А. Фадеев Бурят-Монголой АССР-эй интеллигенциин алдарта түлөөлэгшэдые—литературын ба искусствын ажал ябуулагшадые, тэдэнээр дамжуулан республикын бүхы ажалшадые амаршалһан ба творческо хүдэлмэридөө саашадаа амжалтануудые туйлахыень хүсэһэн байна.

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо драматург Г. Цыдынжапов эхилэлгын үгэ хэлэбэ. Бурят-монгол арад советскэ засагай жэлнүүдтэ гараһан түүхэтэ замаа хуулита омогорхолой ба баярай мэдэрэлтэйгээр харана гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ, коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, агууехэ ород арадай туһаламжатайгаар Бурят-Монгол хадаа хооһоролгын ба үлэсхэлэнгэй, каторга ба сүлэлгын хизаар байһанаа сэсэглэн һалбарһан социалистическэ республика болоо.

Арадай культурна ажабайдалда ехэ хубилалтанууд болобо. Революциин урда тээ өөрынгөө үзэг бэшэггүй байһан энэ арад формоороо национальна, удхаараа социалистическэ өөрынгөө советскэ литература ба искусствые байгуулаа. Республикын уранзохёолшодой организаци идейнэ ба эмхидхэлэй талаараа хатуужан ургажа, ехэхэн амжалтануудтайгаар Москвадахи харалгада ерээ гэжэ нүхэр Цыдынжапов хэлэнэ. Бурят-Монголой советскэ литература эгээн залуу литературануудай нэгэн мүн. Тэрэ хадаа большевистскэ партиин хүтэлбэри доро, дэлхэй дээрэхи эгээн идейнэ ба түрүү литературын, ородой классическа ба бүхы олонациональна советскэ литературын һайн һайхан нүлөөн доро хүгжэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уранзохёолшод хэдэ хэдэн ехэ зохёолнуудые бэшэбэ. Тэдэнэй тоодо, эртэ үнинэй уранзохёолшо Хоца Намсараевай «Алтан зэбэ», «Илалтын туяа» гэжэ повестьнууд ба «Үүрэй толон» гэжэ роман, Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ роман, шэнэ Хитад ба Корея тухай Цэдэн Галсановай шүлэгүүдэй сборник, Намжил Балданогой «Булагай эхиндэ» ба «Байгалай загаһашад» гэжэ пьесэнүүд ороно. Һүүлэй жэлнүүдтэ бэлиг ехэтэй олон залуушуул литературада ерээ.

Бурят-Монголой советскэ литературын үндэһэ һуури табигша Х. Намсараев, поэдүүд Д. Жалсараев, Ж. Тумунов, Ц. Галсанов гэгшэд өөһэдынгөө зохёолнуудые вечер дээрэ уншаба. Московско театрнуудай артистнууд оршуулагдаһан зохёолнуудые уншаа. Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Трехгорно мануфактура комбинадай олон мянган хүнүүдэй коллективэй делегаци вечертэ хабаадагшадые амаршалба.

Бурят-Монголой АССР-эй искусствын мастернуудай хабаадаһан концерт ехэ амжалтатай үнгэрөө.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партбюрогой хүдэлмэриие улам hайжаруулха

Хүдөөдэ партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлгэ хадаа колхозуудта ажахын ба культурна зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шухала услови мүн.

Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр Гармаев) зорилгоёо зүбөөр ойлгоhоной үндэhөөр, гол анхаралаа ниитын-политическэ хүдэлмэридэ зорюулдаг болонхой.

Энэ партийна организаци 16 коммунистнуудhаа бүридэдэг юм. Партийна бюронь коммунистнуудаа колхозно үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудаар—малажал ба таряанажал дээрэ зүбөөр хубаарилан табинхай. Нүхэр Г. Доржиев—КТФ-е даагшаар, нүхэр Д. Будаев—МТФ-е даагшаар, нүхэр Содномова — агрономоор, нүхэр Д Цоктоев—колхозой правлениин түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр эдэбхи үүсхэл гарган, бусад колхознигуудта үльгэр жэшээ харуулна.

Коммунистка-хонишон Н. Ц. Бадмаева стахановска ажалаараа олоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ хадаа даажа байhан 250 толгой эхэ хонидhоо 278 хурьгадые абаад, тобир тарганаар түлжүүлэа. Байгша оной эхинhээ хойшо 622 ажалта үдэр олоо. Коммунист нүхэр Будаевай даадаг hүнэй-товарна фермэ эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ 3 жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй. Адуунай товарна фермэ (даагшань нүхэр Доржиев) мүн лэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ.

Тус партийна организаци hара бүри 1—2 дахин, hайн бэлэдхэлтэйгээр суглаа үнгэргэдэг. Тиин, суглаан дээрэнь шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр хэгдэжэ, хүдэлмэридэхи дутуу дунданүүдые элирүүлнэ, зохихо хэмжээнүүдые абана.

Партидоторой хүдэлмэриин, мүн колхозой ажахын ябуулгын шухала асуудалнуудые суглаан дээрээ зүблэн хэлсэдэг. Жэшээнь, партийна суглаан дээрэ коммунистнуудай hуралсал, агитколлективэй хүдэлмэри, нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтануудта бэлэдхэл гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн, тусхай шиидхэбэринүүдые гаргадаг байгаа.

Суглаан дээрэ хэлсэгдэhэн асуудалнууд дээрэhээ харахада, политическэ ба хүдөө ажахын кампанинуудай шухала асуудалнууд саг соогоо табигдадаг байhаниинь элитэ.

Партийна суглаанай гаргаhан тодорхой шиидхэбэринүүд эмхидхэлэй хүдэлмэреэр бэелүүлэгдэдэг, хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгануудые гүйсэдхэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Колхознигуудай дунда парторганизациин ябуулдаг агитационно-ниитын хүдэлмэринь колхозой ажахын ба политическэ зорилгонуудые дүүргэлгэдэ зорюулагдана.

Эрдэмтэй ба политическэ бэлэдхэлтэй коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд агитационно хүдэлмэри ябуулхаар томилогдодог байха юм. Тэдэнэр фермэнүүдтэ, бригадануудта хөөрэлдөөнүүдые, газетэ уншалга үнгэргэдэг, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаhануудые» гаргадаг.

Нютагай Соведүүдтэ hунгаhан hунгалтануудай үедэ колхознигуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри илангаяа эршэмтэйгээр ябуулаа. Агитаторнууд-коммунистнууд нүхэд Доржиев, Содномов, Филиппов, Будаев даалhан участогуудтаа агитационно хүдэлмэри идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэдэг байгаа.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ба коммунистнуудай эдэбхитэ ябуулгань артелиин ажахын улам хүгжэхэ хэрэгтэ ехээр нүлөөлнэ. Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз ниитын ашаг шэмэтэ малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө: адуу мориноор — 101,5 процент, үхэрээр — 101,5 процент, хони ба ямаадаар—102,5 процент, гахайгаар — 106,6 процент дүүргээ.

Гэхэ зуура, артелиин партийна организациин хүдэлмэридэ дутуунуудай бии байhые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, партбюрогой гэшүүдэй хоорондо уялгануудынь хубаагдаагүй, тиигээд тэдэнэрэй зариманиинь бюрогойнгоо хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй байна. Партбюрогой секретарь нүхэр Гармаев гансата хэдэн асуудалнуудые шиидхэжэ ороод, тэдэнэйнгээ олониие эсэстэнь хүргэжэ шаданагүй.

Эдэ дутуунуудаа ойрын сагта усадхаха шухала. ВКП(б)-гэй обкомой гурбадахи пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн партийна хүдэлмэреэ улам hайжаруулха, колхозойнгоо ниитын ажахын ба культурна байгуулалтын хүгжэлтын хэрэгтэ үүргэеэ улам дээшэлүүлхэ арга боломжо тус парторганизацида бүрин бии.

И. Яковлев.

Манай кружогой хүдэлмэри

Заиграйн аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй партийна эхин организациин дэргэдэ «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха кружок үнгэргэшэ жэлдэ эмхидхэгдэжэ, «Хуряангы курсын» 7 бүлэгые шудалhан байгаа.

Мүнөө жэлдэ манай кружогой заняти саг болзор соогоо, эмхитэйгээр эхилhэн байна. Түрүүшынгээ заняти дээрэ hурагшадтай үнгэргэшэ жэлдэ үзэhэн темэнүүдээ тобшохоноор дабтан гаргаhан ба hуралсалай түсэбтэй таниие танилсуулhан, конспект зохёохо тухай хөөрэлдөө хэhэн байгаабди.

Энэ хадаа саашанхи темэнүүдээ үзэхэдэмнай багахан туhа хүргэhэн байна. Элжээтэ занятия партиин түүхын «Хуряангы курсын» 8-дахи бүлэгhөө эхилhэн байнабди. Мүнөө 9-дэхи бүлэг үзэжэ дүүргээбди.

Би занятидаа ехэ наринаар бэлэдхэдэг байнаб. Марксизм-ленинизмын зохёолнуудые ба уранзохёолой литература уншадаг, конспект зохёодогби. Занятияа үнгэргэхэдөө, политическэ карта ба харуулан ойлгуулха бусад хэрэгсэлнүүдые саг үргэлжэ хэрэглэдэгби. Гэртээ бэеэ даагаад ном үзэлсэhэнhээ hуралсалай амжалта гол түлэб дулдыдадаг байhые hурагшад hайн мэдэдэг Тиимэhээ тэдэнэр занятидаа hайнаар бэлэдхэдэг.

hурагшад хадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые уншадаг, уранзохёолой литература хэрэглэдэг, конспект hайнаар табидаг. Тэрэн дээрэhээ, үзэhэн темэнүүдээрээ хөөрэлдөөнүүдые хэхэдэ, hурагшад ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг ба заримдаа хоорондоо булялдаха хэдэг байна. Энэ программа материалые hайнаар ойлгохо ябадалда ехэ туhатай. Энэ хөөрэлдөөнүүдтэ түгэс хэл дээрэ би өөрөө hурагшадай буруугаар хэлэhэн зүйлнүүдые заhажа нэмэлтэ ба тобшолол хэдэг заншалтайб. hурагша 57 наhатай В. Карпуков, М. Насаидариева, В. Зуев, Г. Хамнаева, М. Лушникова ба бусад илангаа hайнаар hурана. Занятиин таhалдаха ба hурагшад занятидаа гээгдэхэ ушар гарадаггүй.

Аймагай партийна кабинет бидэндэ ехэ туhаламжа үзүүлдэг. Тэрэниие даагша нүхэр Петухов заняти яажа үнгэргэхэ тухай заабаринуудые бидэндэ хододоо үгэжэ байдаг.

Д. Дагбаев, кружогые хүтэлбэрилэгшэ.

Коммунистнуудай политическэ hуралсалые hайжаруулха

ВКП(б)-гэй Хориин айкомой бюрогой тогтоолоор аймагай центртэ партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ болон мэргэжэлтэдтэ зорюулжа, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха дээшэлүүлэгдэhэн тухэлэй кружок ба политическэ экономи шудалха кружок эмхидхэгдэhэн байгаа.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха кружогто (пропагандистнь айкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Дагбаев) хоёр hарын турша соо оройдоо нэгэ заняти хэгдээ.

Энэ кружогто 12 хүн hуралсаха аад лэ, тэдэнэй миил хахадынь тэрэ занятидаа ерэhэн байна. Хоёр hарын турша соо 9 заняти үнгэргэгдэхэ ёhотой байгаа.

Политическэ экономи шудалха кружогые гүрэнэй банкын Хориин отделениие эрхилэгшэ нүхэр Цыденов Б. хүтэлбэрилдэг. Мүн энэ үе соо тус кружогой заняти оройдоо 2 дахин үнгэргэгдөө. Занятинуудта үсөөн hурагшад хабаадалсана. «Хүн ерэнэгүй» гэжэ шалтаад нүхэр Цыденов занятияа ходо таhалдуулдаг заншалтай.

Марксизм—ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалагшад хангалтагүйгөөр hурана. Тэдэнэртэ лекци ба консультацинууд үсөөн хэгдэнэ.

ВКП(б)-гэй айком хадаа коммунистнуудай политическэ hуралсалые hайжаруулха эрид хэмжээнүүдые дары абаха уялгатай.

Г. Цыреторов.

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй паровозо-механическа нэгэдэхи пехтэ комсомолец М. Хазагаров гэгшэ үндэр бүтээсэтэ ажалаараа социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Нүхэр Хазагаров хүдэлмэриингөө hүүлээр залуушуулай № 75 ниитын байрада агитационно хүдэлмэри ябуулна. Зураг дээрэ: стахановец М. Хазагаров (баруун гарhаа) hурагша М. Истаев гэгшэтэй разметкэ хэжэ байна.

М. Минаевай фото.

Комсомолой айкомой тоосоон

ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой зохёоhон пленум залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай ВЛКСМ-эй айкомой тоосоон hаяхан шагнаба. Аймагай комсомольско организаци хадаа партийна организациин хүтэлбэри доро ябажа, залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие зарим тэды hайжаруулаа, гэжэ комсомолой айкомой секретарь нүхэр Будаев элидхэл соогоо тэмдэглээ.

Аймагай бүхы колхозуудта, долоонжэлэй ба дунда hургуулинуудта комсомольско организацинууд ба комитедүүд байгуулагданхай.

Энэ жэлдэ комсомольско политическо-гэгээрэлэй системэдэхи hуралсал эмхитэйгээр эхилээ. Пропагандистска дүй дүршэлтэй ба эрдэм мэргэжэл ехэтэй комсомолецууд комсомольско hургуулинууд ба кружогуудай пропагандистнуудаар томилогдонхой. Тэдэнэртэй семинарнууд хаhа саг соогоо үнгэргэгдэнэ.

Нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгуулиин кампанида комсомолецууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Гэхэ зуура, залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэридэ байhан горьтойнууд дутуунуудые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд элирүүлээ Айком ба комсомольско эхин организацинууд аймагай урда табигдажа байhан ажахын ба политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ залуушуулые элсүүлхэ талаар, тэдэнэй дунда эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулhан байна. Мүн тэдэнэр колхозно үйлэдбэриин шухала участогуудта комсомолецуудые зүбөөр хубаарилан табижа шадаагүй. 383 комсомолецууд - колхознигуудай зүбхэн 89-нь малажал дээрэ ба 156-нь таряанажал дээрэ хүдэлмэрилнэ.

— Комсомолой айком хадаа залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын орондо, залуушуулай дундаhаа ганса нэгэн түрүүшүүлые харуулжа hайрхахые оролдоно. Республикын түрүү комсомолецуудай дүй дүршэл манай аймагта hулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. — гэжэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Тетенов хэлэбэ.

— ВЛКСМ-эй айком ба комсомольско эхин организацинууд, — гэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Аюшиев хэлэнэ, —ажалай ба союзна жаяг заршамые зарим комсомолецуудай эбдэдэг баримтануудтай эбсэжэ hуудаг Комсомолецуудай дунда ажалта үдэрэй минимум олоогүй ба архи уудаг зарим нэгэн нүхэд бии.

Курумканай дунда hургуулиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сажинов, Арагадын долоонжэлэй hургуулиин багша ВКП(б)-гэй айкомой гэшүүн нүхэр Дамдинова ба аймагай гэгээрэлэй таhагые даагша нүхэр Нехуров гэгшэд ВЛКСМ-эй айкомой зүгhөө hургуулинуудай комсомольско ба пионерскэ организацинуудые hулаар хүтэлбэрилдэг байhые шүүмжэлээ.

Мүн пленум болбол залуушуулай дунда уранhайханай самодеятельностиин hулаар дэлгэрhэниие тэмдэглээ. Комсомольско организацинууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта зохихо туhаламжа үзүүлнэгүй. Тэдэнэр клубууд, уншалгын байшангууд, улаан булангууд ба библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхи багатайгаар хабаадалсана Аймаг дотор залуушуулые физическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри hулаар табигданхай. Аймагай худалдаа наймаанай организацинуудта сана, коньки гэхэ зэргын спортивна хэрэгсэлнүүд үгы байха юм.

ВКП(б)-гэй айкомой бюро болон партийна эхин организацинууд комсомольско организацинуудые hулаар хүтэлбэрилдэг ба тэдэнэй хүдэлмэридэ hонирходоггүй, айкомой хүтэлбэрилхы зарим хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта гарахадаа, комсомольско организацинуудта туhалдаггүй гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Пленум болбол зүбшэhэн асуудалаар тодорхой шиидхэбэри баталан абаа.

Профсоюзна хүдэлмэриие эдэбхитэй болгохо

Мяха-hүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй союзай, Кабанска аймагай заготскотой конторын месткомой тоосоо ба hунгалта hаяхан болобо. Тоосоото-hунгуулиин суглаан дээрэ союзай гэшүүд месткомойнгоо түрүүлэгшэ нүхэр Кочмаревой тоосоото элидхэл дуулаба.

Суглаанда хабаадагшад элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, месткомойнгоо хүдэлмэриие хурсаар шүүмжэлhэн ба хүдэлмэриинь саашадань hайжаруулха дурадхалнуудые оруулhан байна. Местком хадаа хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ябадалые hулаар эрхилээ. Договорнуудай шалгалта нэгэшье удаа хээгүй байгаа.

Местком болбол коллективэй дунда культурно-ниитын хүдэлмэри hулаар ябуулна. Ханын газетэ 1950 он соо оройдоо 4 дахин гаргагдаа. Местком болбол ном дэбтэр абажа библиотекэ эмхидхээгүй. Мүн бусад культурна хэрэгсэлнүүдые оложо абадаггүй ба 1950 ондо газетэ, журнал захяагүй байна. Местком болбол сметэеэ дүүргэлтэ болгоногүй. Хүдэлмэриин түсэб зохёогдодоггүй, заримдаа зохёогдоошье hаа дүүргэгдэдэггүй байна.

Профсоюзна суглаан хадаа месткомойнгоо шэнэ составта хүдэлмэреэ үндэhөөрнь hайжаруулха захяа үгөө.

А. Бусурманов.

ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд

Энэ оной декабрьда Хориин, Закаменай ба Бичурын аймагуудта ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд ба аймагай партийна активай суглаанууд боложо, ВКП(б)-гэй обкомой III пленумэй дүнгүүд, колхозно партийна организацинуудай хүдэлмэриин байдал ба тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Эдэ пленумүүд ба суглаанууд дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, партийна эхин организацинуудай ба ВКП(б)-гэй айкомуудай, тэдэнэй таhагуудай хүдэлмэриин дутуу дунданууд элирүүлэгдэhэн, тэдэниие зайсуулха үнэтэ дурадхалнууд оруулагдаhан байна.

Пленумүүд ба партийна активай суглаанууд ВКП(б)-гэй обкомой III пленумэй шиидхэбэриие шууд бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалhан тогтоолнуудые баталан абаа.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ПАРТИИН ТҮЛӨӨ ЛЕНИНСКЭ „ИСКРЫН“ ТЭМСЭЛ

(Газетын түрүүшын номерой гараhан үдэрhөө хойшо 50 жэлэй ойдо)

50 жэлэй саада тээ, 1900 оной декабриин 24-дэ, хилын саана «Искра» газетын түрүүшын номер гараа hэн. Российска ба уласхоорондын пролетариадай агууехэ вождь Владимир Ильич Ленин тэрэниие байгуулагшань идейнэ зоригжуулагшань ба хүтэлбэрилэгшэнь байhан юм.

Бүхэородой түрүүшын революционно марксистска газетые гаргаhан ябадал хадаа социал-демократическа организацинуудай ажабайдалда түүхэтэ событи болоо hэн. Тэрэ үедэ эдэ организацинууд эмхидхэлэйнгээ талаар бутаранхай таруу ба идейнэ ондо ондоо hаналтай байhан юм. Ленинскэ «Искра» болбол бутархай байдалые ба кустарничествые дабажа, жэжэ таруу социал-демократическа бүлэгүүдые ба кружогуудые шэнэ түхэлэй единэ централизованно пролетарска парти болгон, эмхидхэлэй талаарнь нэгэдхэн нигтаруулхын түлөө эрид шанга тэмсэл түрүүшынгээ номерhоо эхилэн хэжэ ороhон байна

Ленин ба Сталин болбол шэнэ түхэлэй парти байгуулжа байгаа. Тэрэ парти хадаа II Интернационалай оппортунистическэ партинуудhаа үндэhөөрөө илгаатай, оппортунизмhаа сүлөө, эбсэгшэд ба капитулянтнуудтай эбсэдэггүй, буржуази ба тэрэнэй гүрэнэй засаг тушаа революционно, социальна революциин ба пролетариадай диктатурын парти мүч.

Иимэ партиие байгуулха хэрэгтэ ленинскэ «Искра» онсо шухала үүргэ дүүргээ.

I.

XX зуун жэлэй эхиндэ хаанта Росси хадаа империализмын бүхы зүрилдөөнүүдэй сугларhан газар мүн байгаа. Россидахи финансова капитал хаанта хархис хэрзэгы засаг хоёр бүгэдые зонхилжо байгаа, ородой капитализм болбол ородбэшэ арадуудые дарлажа байгаа. Олон миллион үгытэй ядуу таряашадые помещигүүд тон ехээр мүлжэдэг hэн.

Манай ороной хүдэлмэришэн анги хаанта засагта ба капитализмда эсэргүү тэмсэл хэхээ бодожо байгаа. Помещигүүдтэ эсэргүү таряашадай тэмсэл дэлгэржэ байба. Хаанта засагай империин заха нютагуудаар ажаhуудаг дарлагданхай арадуудай национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөн шангадажа эхилээ. Россида революционно шуурган болохоёо байгаа. Уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй центрынь баруун тээhээ Россида нүүжэ ерээ hэн.

Империализмын үе, ангиин тулалдаануудай үе, пролетарска революциин үе ба империализмые унагаахын, пролетариадай засаг тогтоохын тула хүсэеэ бэлэдхэхэ үе болобо. Иимэ оршон байдалда II Интернационалай оппортунистическэ партинууд хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлые толгойлхо дурагүй ба шадахашьегүй байгаа hэн.

Шэнэ түхэлэй парти, революционно дайшалхы парти байгуулхын тулада Россида ехэ бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэй байгаа. Хаанта засагай хэрзэгы шэрүүн мүрдэлгэ тэсэхэ хэрэгтэй байгаа. Тэрээнтэй хамта хүдэлмэришэн ангида буржуазна нүлөө үзүүлжэ байhан «экономистнуудые» бута сохихо хэрэгтэй байгаа.

«Экономистнууд» болбол хүдэлмэришэн ангиин бэеэ даанхай парти байгуулха ябадалда эсэргүүгээр тэмсэдэг байhан юм.

Промышленна центрнүүдтэ бии байhан марксистска кружогууд ба бүлэгүүд эмхидхэлэй ба идейнэ талаараа бутархай таруу, хүдэлмэришэн ниитын хүдэлөөнтэй холбоогүй ба тиимэhээ Россин пролетариадай ангиин тэмсэлые амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ шадахагүй байгаа.

Орон доторхи политическэ байдал хадаа бутархай таруу марксистска кружогуудые ба союзуудые единэ централизованнс пролетарска парти болгон идейнэ ба эмхидхэлэй талаарнь нэгэдүүлхэ эрилтэ хэжэ байгаа.

Тон түрүүндэ «экономистнуудые» бута сохингүйгөөр пролетариадай единэ политическэ парти байгуулжа болохогүй гэжэ Ленин ойлгодог hэн. Тиин Владимир Ильич болбол «экономистнуудые» эрид шангаар ба эбсэшэгүйгөөр үй бута сохижо эхилээ hэн.

Сүлэлгэдэ байхадаа Ленин болбол Россида единэ централизованно марксистска парти байгуулха түсэб бодомжолон хараалhан байгаа. Энэ түсэбөө тэрэ хадаа «Манай программа», «Манай эгээл ойрын зорилго» ба «Шухала асуудал» гэhэн гайхамшагта статьянууд дотороо найруулан бэшээ hэн. Россидахи социал-демократическа хүдэлөөнэй опыдые шэнжэлжэ, Ленин болбол революционно социал-демокрадуудые идейнэ ба эмхидхэлэй талаарнь нигтаруулха шухала зэбсэг, пролетариадай партиие байгуулха зэбсэг хадаа бүхэородой политическэ легальнабэшэ газетэ мүн гэhэн тобшолол хэhэн байна. «Бидэнэр болбол зүбөөр гарадаг ба нютагай бүхы бүлэгүүдтэй нигта холбоотой партиин органиие эмхидхэхэ ябадалые өөhэдынгөө эгээл дүтын зорилго болгон табиха ёhотойбди, — гэжэ В. И. Ленин бэшээ hэн. — Энэ хэрэгые эмхидхэхэ ябадалда эгээл дүтын бүхы үе соо социал-демокрадуудай бүхы ажал-ябуулга зорюулагдаха ёhотой гэжэ бидэнэр hананабди». (Зох., т. 4, нюур 198)

Бодото революционно марксистска газетэ болбол коллективнэ пропагандист ба коллективнэ агитатор байхаhаа гадна, мүн баhа коллективнэ эмхидхэгшэ байха ёhотой гэжэ Ленин хожомынь заагаа hэн.

1900 оной февральда сүлэлгэhээ бусажа ерээд, В. И. Ленин болбол марксистска парти байгуулхын түлөө тэмсэлэйнгээ түсэбые тэрэ дары бэелүүлжэ эхилhэн, бүхэородой революционно марксистска «Искра» газетэ байгуулжа эхилhэн байна. Уфада, Москвада, Петербургда, Нижне-Новгородто, Казаньда, Самарада, Ригэдэ — ябаhан лэ газартаа Ленин болбол нютагай социал-демокрадуудтай уулзажа, марксистска газетэ байгуулха түсэбэйнгөө тала баригшадые тэдэнэй дундаhаа олоhон байгаа.

Газетэ гаргаха базые Россида бэлэдхэд, Ленин хадаа 1900 оной июлиин 29-дэ хилын саана гараhан байна. Швейцарида ерэhээр, тэрэ болбол хилын саана, хаанай полициин хүрэхэгүй газарта, «Искра» газетэ хамтадаа гаргадаг болохо тухай Плехановтай ба «Ажалай сүлөөлэлгын бүлэгэй» бусад гэшүүдтэй хөөрэлдөө хэжэ эхилhэн юм.

Ленин болбол 1900 оной октябрьда газетын зорилгонууд тухай «Искрын» редакциин мэдүүлгэ бэшэжэ, тусхай листок болгон хэблэжэ гаргаhан байна. Ородой социал-демокрадууд хадаа нэгэдэхэ ёhотой ба революционно социал-демократиин туг доро тэмсэхэ единэ бата бэхи парти байгуулхын тула бүхы хүсэлэнгээ гаргаха ёhотой гэжэ Ленин бэшээ hэн. Зүгөөр, иимэ партиие байгуулхын ба бэхижүүлхын тулада социал-демокрадуудай идейнэ ба эмхидхэлэй нэгэдэлые тон түрүүндэ туйлахань шухала байгаа Эдэ зорилгонууд хадаа идейнэ бутархай таруу байдалда ба эмхидхэлэй талаар кустарничествода эсэргүү тэмсэл соо, «экономистнуудта» ба бусад оппортунистнуудта эсэргүү эрид шанга ба эбсэшэгүй тэмсэл соо бэелүүлэгдэжэ болохо байгаа.

«Нэгэдэхынгээ урда тээ, нэгэдэхын тулада, түрүүн эрид ба тодорхойгоор тусгаарлаха шухала», — гэжэ Ленин бэшээ hэн (Зох., т. 4, нюур 329).

1900 оной декабриин 24-дэ «Искрын» № 1 гараа hэн. Газетын гаршаг доронь «Ошонhоо дүлэн бадарха» гэhэн уряа бэшээтэй байгаа. Эдэ үгэнүүд хадаа поэт Пушкинда декабристнуудай эльгээhэн харюуhаа абтаа hэн, ушарынь Пушкин болбол сибирскэ сүлэлгэдэ байhан декабристнуудта амаршалга эльгээhэн байгаа.

«Искрын» редакцида бүхы хүдэлмэриинь Ленин хэжэ байгаа. Ленин тус газетые эмхидхэгшэ ба ударидагшань байhанhаа гадна, болото дээрээ тэрэнэй главна редакторынь байhан юм.

Ленинэй хүтэлбэри доро «Искра» болбол марксизмын революционно теориин түлөө тэмсэлэй тугые үндэр дээрэ үргөө Тэрэнэй хуудаhанууд дээрэ Ленинэй 50 шахуу статьянууд толилогдоhон байгаа. Тэдэ статьянууд дотороо Владимир Ильич хадаа марксистска партиин, шэнэ түхэлэй партиин программна тактическа ба эмхидхэлэй шухалын шухала принципүүдые научнаар үндэhэлhэн байна.

Ленинскэ «Искрын» бүхы ажал ябуулгын үндэhэн зүйлынь хадаа научна социализмын теориие хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй практикатай холбохо, пролетариадай тэмсэлэй ойрын ба аласай зорилгонуудые ойлгуулха, дүтэлжэ байhан революцида пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ тухай идеые пропагандалха ябадал мүн байгаа.

Жиримскэ МТС тракторнуудай заһабарилга дүүргэбэ

* * *

Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар

Жиримскэ МТС-эй механизаторнууд дүрбэн жэл удаа удаалуу машинно-тракторна паркын заһабарилгые болзорһоонь дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ МТС-эй коллектив тракторнуудаа заһабарилгые январиин дүүргээ һэн. Мүнөө жэлдэ МТС-эй механизаторнуудай урягаар Жиримскэ механизаторнууд машинно-тракторна паркабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохоо, тракторнуудай ба машинанай заһабарилгые 1951 оной январиин 10-да дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Энэ уялгаяа тэдэнэр болзорһоонь урид. нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Машинно-тракторна паркын заһабарилгые нэгэ һараар түргэдхэлэн, декабриин 10-да дүүргэһэн.

Жиримскэ МТС-эй механизаторнууд яагаад иимэ амжалта туйлаба?

МТС-эй ахалагша механик П. И. ...сов ба заһабарилгын мастернуудые даагша В П, Климентьев хадаа байгша оной заһабарилгада июль һараһаа бэлэдхэжэ эхилһэн байха юм. Сентябриин ... болотор МТС-эй заһабарилгын мастерскойнууд. хүдэлмэришэдэй хамтын байра заһабарилагдажа дүүргэгдэһэн. улаан булан түгэгдэһэн байгаа һэн. Сентябриин 15 болотор станочно түхеэрэмжэнүүд заһабарилагдаһан, прос... слесарна ба монтажна зэр зэмсэгүүд бэлэдхэгдэһэн, трактор машинануудай запасной частьнууд, металл отолдог зэр зэмсэг асарагдаһан байха юм. Энэ хадаа тракторнуудай заһабарилгые октябриин 1-дэ эхилхэ ... олгоһон байна.

...муил Дорофеевэй, Петр Добрынай, Милентий Трифоновэй ба ...ай тракторна бригаданууд ...ой хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэжэ тракторнуудаа сентябриин ... багаар МТС-эйнгээ мастернуудта асарһан ба заһабарилгын тулада дүршэлтэй трактористнуудые томилһон байха юм. ...бриин 1-һээ олонхи бригадын заһабарилгын хүдэлмэринүүд эхилһэн байна.

МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд тракторнуудай машинануудые заһабарилгын ... ба заһабарилгын хүдэлмэрэй тусэб зохёоһон байгаа. Энэ ... соо заһабарилгын бригадаһаа гадна, мүн токарна, ...чна, слесарна цехүүдэй хүдэлмэриин хэмжээ тодорхойлогдоһон байна. Заһабарилгын хүдэлмэринүүд узелнууд болгогдон хубаагдаһан ба заһабарилгада элсүүлэгдэһэн хүдэлмэришэн бүхэнэй хүдэлмэриин һуури, хэхэ ажалайнь ... мүн лэ тодорхойлогдоһон ...а. Тиимэһээ коллективэй гэшүүн бүхэн энэ хүдэлмэри эхилхэ ... нэгэ халаан соо хэхэ юумэеэ, ... үдэр соо ба заһабарилгын ... сезон соо хэхэ ажалаа ...нь мэдэжэ байгаа һэн.

...фигай ёһоор хүдэлмэрилхэ ...ндэхид жэгдээр, һайнаар ...мэрилдэг байна. Монтажнигууд, слесарьнууд, токарьнууд ба түмэршэ дархашуул заһабарилга дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар туйлаха бүхы арга боломжонуудтай байгаа.

Заһабарилгын хүдэлмэринүүдэй түрүүшын үдэрһөө МТС-эй мастерскойнууд дотор социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүрысөөндэ коллективэй бүхы гэшүүд хабаадалсаа. Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ социалистическэ мүрысөөн илангаяа хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн байна. Олон заһабарилагшад-стахановецууд халаан соогоо 1,5—2 нормо дүүргэдэг болоо һэн. Жэшээнь, токарь Афанасий Русин заһабарилагдажа байһан машинануудта хэрэгтэй детальнуудые таһалдалгүйгөөр бэлэдхэхэ зуураа, үдэрһөө үдэртэ даалгабаряа 220—260 процент дүүргэдэг байба. Түмэршэ дархашуул Игнай Китаев, Сергей Емельянов гэгшэд үдэр бүри 2—2,5 нормо дүүргээ.

Дүүргэгдэһэн хүдэлмэринүүдэй тоо бүридхэл нарин нигтаар хэгдэдэг, дүнгүүдынь показателиин доска дээрэ бэшэгдэдэг юм.

Заһабарилгын хүдэлмэридэ мүн бэрхэшээлнүүдшье тохёолдодог байба. Жэшээнь, СТЗ—НАТИ маркын дүрбэн тракторнуудай урда мөөринүүдэй коленчатэ голнууд ехээр элэһэн байгаа. Энэ детальнууд автотракторосбытэй складта байгаагүй. Энэ деталь байра дээрээ бүтээхын аргагүй гэжэ һанагдадаг байба. Игэжэ, заһабарилгын графигай таһалдаха туйлдаа хүрэжэ байхадань, МТМ-гэй даагша нүхэр Климентьев, механик-контролёр нүхэр Кривенко гэгшэд энээн тушаа бодомжолжо ороо һэн. Тиин уданшьегүй тэдэнэр энэ деталиие МТС-тээ бүтээхэ гэһэн дурадхал оруулба. Дурадхалайнь ашаар энэ детальнууд бүтээгдэжэ, тракторнууд тогтоогдоһон график соогоо заһабарилагдаһан байна. Тэрэшэлэн ахалагша механик нүхэр Борисовай дурадхалаар тракторнуудай всасывающи патрубкануудай ба колёсно тракторнуудай клапангуудай хабхагуудай конструкци һайжаруулагдаһан байха юм Энэнь нефтепродуктнуудые ба запасной частьнуудые ехээр арбилха арга боломжо олгоно.

Заһабарилгын шанарай хойноһоо ондо шанга хиналта табигданхай. Байгша ондо МТС-эй бүхы тракторнуудай главна механизмуудай соосность тусхай прибороор шалгагдаһан, базисна детальнуудые шэнэдхэн байгуулга хэрэгтэй хэмжээгээрээ хэгдэһэн, бүхы тракторнууд һүин хүдэлмэрилхын тула электрын гэрэлээр, колёсно тракторнууд уһанай питаняар хангагдаһан байна.

Машинно-тракторна паркаяа полевой хүдэлмэридэ богонихон болзор соо бэлэдхэһэн ябадал хадаа заһабарилагдаһан тракторнуудые шалгаха, ябуулжа туршаха ба олдоһон бага зэргын дутагдалнуудыень усадхаха арга боломжо Жиримскэ МТС-тэ олгоо. Тэрэшэлэн тракторна агрегадуудые яаралгүй һайнаар бүридхэхын ба тракторна бригадануудые полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэхын тула нилээд ехэ саг үлэнэ. Гадна, механизаторска кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ арга боломжо бии болгогдоно. Мүнөө МТС-тэ трактористнуудай курса эмхидхэгдээд, тэндэ 35 хүн һуралсана. Тус курсада багшалхын тула заһабарилгын хүдэлмэриһөө сүлөөрһэн эрхим механигууд ба трактористнууд—стахановецууд элсүүлэгдэһэн байна. Мүн тракторна бригадануудай түрүү бригадирнууд, тэрэшэлэн трактористнууд ба комбайнернуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые шудалха семинар эмхидхэгдэнхэй.

Жиримскэ МТС-эй коллектив туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Мастерскойнууд дотор мүнөө хуряалгын машинануудые заһабарилгын хүдэлмэри түргэн темпээр ябуулагдажа байна. Мүнөө нэгэ молотилка, хоёр жатка, хоёр комбайн ба комбайнын 7 мотор заһабарилагдажа дүүргэгдэв.

И. Бурмистров.

Зураг дээрэ: Жиримскэ МТС-эй нүхэр И. Семёновой хүтэлбэридэг № 8 тракторна бригада һүүлшынгээ трактор заһабарилжа байна.

З. Весниногай фото.

Ерэхэ жэлдэ 1500 гектар газар элдүүрилхэбди

Манай гүрэнэй ажахын үдэр бүри хүгжэн дэбжэжэ байхые харахадаа, бүхы зүрхэнһөө баясанаб Коммунизмын байгуулалтада улам эдэбхитэйгээр хабаадалсахын тулада үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ дуран хүрэнэ Би трактористаар хүдэлмэрилнэб. Манай хүдэлмэриһөө үндэр баян ургаса абалга нилээд дулдыдадаг.

Энэ жэлдэ Тарбагатайн аймагай «Красный боец» колхозой поли дээрэ Георгий Михайловтай АТЗ-НАТИ трактораар хүдэлмэрилөөбди Тиихэ зуура, зөөлэн хахалалгаар 1430 гектар газар элдүүрилжэ. жэлэйнгээ нормые 1,5 дахинаар үлүүлэн дүүргэһэн ба 40 гаран центнер горючи ба түрхихэ тоһодохо материал алмаһан байнабди Манай трактор иимэ ехэ ажал хэхэдээ яагаашьегүй, полевой хүдэлмэриин дүүрэхэлээр бүрин бүтэнөөр тушаагдаа һэн.

Заһабарилгын эхилхэдэ машинынгаа частьнуудые угаагаад, профилактическа заһабарилга хэһэн байнабди. Поршневой группын бүтэн байһан тула тэрэниие һэлгэнгүй орхёобди. Тиимэһээ трактораймнай заһабарилгада оройдоо 40 түхэриг гаргашалагдаһан байна.

Машинаяа заһабарилха зуураа, кабина соонь зөөлэн һуури хэһэн, хажуу талынь үүдэнүүдтэ шэлүүдые һуулгаһан байнабди Ямаршье ехэ һалхи бороогой болоошье һаа, кабина соомнай элһэ, шорой, уһан орохогүй. дулаан, сэбэр байха.

Октябрьска революциин агууехэ һайндэрэй үшөө урда тээ бидэнэр трактораа заһабарилжа дүүргээд, гэртээ ошонгүй, нүхэдтөө туһалалсаабди МТС-эй директор намайе мотор заһабарилгада табижа. Михайловые монтажна бригадада эльгээһэн байна.

Манай МТС-эй коллектив тракторнууд ба бусад машинануудые заһабарилха жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудые ажалай амжалтаар угтаһан байна.

Саашанхи зорилгонуудаа бидэнэр һайн мэдэнэбди. Үшөө һайнаар хүдэлмэрилжэ, үндэр баян ургаса туйлаха хэрэгтэй. Ерэхэ жэлэй сезондо 1500 гектар зөөлэн хахалалга хэхэ ба бүхы хүдэлмэринүүдые тогтоогдоһон болзор соонь, агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэбди гэжэ социалистическэ договор соогоо хоюулан уялга абаһан байнабди. 1951 ондо үндэр баян ургаса хуряахын тула хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгадань туһалалсахаар Михайловтаяа хамта өөһэдынгөө колхоздо ошобобди.

Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхын түлөө, парти ба правительствын анхарал оролдолгодонь эршэмтэй ажалаараа харюусаха ба үндэр баян ургасын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн тэмсэхэ байнабди.

Иван Антонов, Жиримскэ МТС-эй тракторист.

Архамадай бэшэгүүдһээ

Эхин һургуулиин учебнигүүд тухай

Һурагшадые һайнаар һургахын тулада һайн учебнигүүдэй ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ.

Жэл бүри учебнигүүд заһабарилагдан бэшэгдэнэ шэнээр хэблэгдэн гаргагдана. Һүүлэй үедэ Бурмонгиз хадаа К Олзоевой зохёоһон нэгэдэхи класста үзэхэ ород хэлэнэй учебник, хоёрдохи ба гурбадахи классуудта үзэхэ «Түрэлхи хэлэн», һурагшанарта туһаламжа болгон М Мангадаевай бэшэһэн «Бурят-Монгол эхин һургуулиин бэлэдхэлэй класста ород хэлээр хөөрэлдөөнэй урогууд» гэжэ номуудые хэблэжэ гаргаа.

Мүнөө үедэ бурят-монгол эхин һургуулинуудта үзэгдэжэ байгаа учебнигүүдые абаад үзэхэдэ, зариманиинь нилээд дутуунуудтай. Тэдэ дутуунууд тухай өөрынгөө һанамжа хэлэхэ хүсэлтэйб.

Бэлэдхэлэй класста 7 наһатай хүүгэд ерэжэ, түрүүшынхеэ үзэгтэй танилсан, грамотын дадалнуудые абанад Тэдэндэ М Имехеновэй «Үзэглэл» гол номынь болоно.

Энэ ном заажа байхада дутуунууд дайралдана Жэшээлхэдэ, «Л» үзэгтэй танилсаагүй байхадаа уншаха, 23-дахи нюуртахи текст соо «Сэлэнгэ» гэжэ үгэ бэшэгдэнхэй. Мүн үзэглэлэй 31-дэхи нюурта «Ж» үзэг үзэхэһөө урид «Нажар» гэжэ үгэ оруулагдана.

Зарим учебнигүүдэй авторнууд, юундэшьеб, грамматическа дүримүүдые тобшо болгохомнай гээд, буруу удхатай болгожорхино. Жэшээлхэдэ, хоёрдохи класста үзэхэ И. Баранниковай ород хэлэнэй учебник соо үгые таһалжа бэшэлгэ тухай нигэжэ халагдана: «Й, Ь (зөөлэн тэмдэг) ба ъ (хатуу тэмдэг) үзэгүүд таһалан нүүлгэгдэжэ бэшэгдэдэггүй. Игэжэ бэшэхэ хэрэгтэй: линей-ка, копей-ка...» (56—57 нюур) Үгые таһалжа ондоо мүртэ нүүлгэн бэшэлгын энэ дүрим тухай профессор Ушаковой словарь соо нигэжэ тайлбарилагдана: «Ъ, Ь, Й үзэгүүдые урдахи үзэгһөөнь һалгажа болохогүй». Хэрбээ Баранниковай-хяар болоо һаа, «социалистический», «самодеятельность» гэхэ мэтын үгэнүүдые таһалан, шэнэ мүртэ нүүлгэжэ болохогүй гэжэ ойлгохоор байна.

Бурят-монгол эхин һургуулиин һурагшад грамматикаар еханхи ойлгосоёо түрэлхи хэлэнэй урогууд та абадаг. Бурят-монгол хэлэнэй грамматикын олонхи мэдээнүүдай ород хэлэнэй грамматикатай адлирхуу байдаг тула. эдэниие һургагшанар ород хэлэ заахадаа хэрэглэдэг байна 1949 ондо РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствээр баталагдаһан, ородбэшэ һургуулинуудта ород хэлэ зааха программа соо энээн тухай иигэжэ заагданаа «Эхин һургуулиин һурагшад еханхи грамматическа ойлгосые түрэлхи хэлэнэй урогтэ абадаг; болохо газартань грамматикын адли баримтануудые заан энээниие ород грамматика үзэхэдөө хэрэглэхэ хэрэгтэй».

Энээние хэрэг дээрэнь бэелүүлхэнь, илангаяа III класста бэрхатай байдаг Юундэб гэхэдэ, ород хэлэнэй учебник ба бурят-монгол хэлэнэй программа хоёр зарим газартаа ехэхэнүүд һэлгээтэйнүүд байна Жэшээлхэдэ гурбадахи класста үзэхэ В. Д. Кудрявцевай «Ород хэлэн» соо глаголой нюур ба сагууд тухай һуралсалай жэлэй нэгэдэхи четверть соо үзэхөөр хараалагданхай Харин бурят-монгол хэлэнэй программын ёһоор глаголой нюурнууд ба сагууд тухай энэ класста дүрбэдэхи четверть соо гараха байна.

Бурят-монгол хэлэнэй грамматикаар хоёрдохи класста глаголой нюурнууд ба сагууд тухай ямаршье ойлгосо үгтэдэггүйһөө байтагай, «глагол» гэжэ терминшье хэрэглэгдэдэггүй. «юуманай үйлэ нэрлэһэн үгэ» гэжэ нэрлэгдэдэг байна.

Гурбадахи класста түлөөнэй үгэ тухай ород хэлээр һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахадта үзэхэ байна. Тиихэдэнь бурят-монгол хэлэнэй программа соо энээниие жэлэй хоёрдохи хахадта гарахаар хараалагдана. Энэ халалгын хубиие доодо классуудта түрэлхи хэлэнэй грамматикаар гарадаггүй.

Ород хэлэнэй учебнигүүдэй ба түрэлхи хэлэнэй программа хоёрой хоорондохи иимэнүүд тааралдалгүй газарнуудые заһабал бурят-монгол эхин һургуулида ород хэлэ заахада ехэхэн туһа болохо байна.

Г. Гомбоев, Хориин аймагай Доодо-Анаагай эхин һургуулиин багша.

Торидо агротехническэ һуралсал хангалтагүй

Наукын туйлалтануудые ба хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлые колхознигуудай дунда нэбтэрүүлхэ гэһэн парти, правительствын эрилтэ Ториин аймагта хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Жэшээнь, аймаг дотор 11 зоотехническэ курсанууд хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, мүнөө миил 9-нь хүдэлмэрилжэ байна. Мүн агротехническэ 12 курсанууд эмхидхэгдэхээр хараалагдаһан аад, бүри нэгэниинишье хүдэлмэрилжэ эхилээдүй.

Кировэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» ба бусад колхозуудта зооветеринарна һуралсал илангаяа муугаар табигданхай. Нэрлэгдэгшэ колхозуудта агротехническэ курсанууд оройдооشье эмхидхэгдээгүй, һуралсалай гэрнүүдшье бэлэдхэгдээгүй зандаа.

Аймагай хүдөө ажахын таһагай главна агроном Грачкин, Ториин ба Бургалтайн МТС-үүдэй ахалагша агрономууд Илютин, Мохонов гэгшэд эдэ курсануудай хүтэлбэрилэгшэд болгогдожо баталагдаһан аад, бүри нэгэшье заняти үнгэргөөдүй. Иимэ байдалай тохёолдоод байхадань, аймагай хүдөө ажахын таһаг эрид хэмжээ абанагүй.

В. Торейская.

...«Искра» болбол Маркс—Энгельсын революционно агууехэ идеянуудые эсэшэ сусашагүйгөөр ба ...ргыгаар хамгаалдаг, эдэ идеянуудые хүгжөөдэг ба арад ниитэдэ ...рүүлдэг байһан юм. «Искра» ... научна социализмын идеянуудаар хүдэлмэришэдые зэбсэглэдэг, тэдэнэй тэмсэлэй зорилго ...нуудые заадаг һэн.

...хэтэ оршон байдалай онсо ...нуудые үндэһэ болгон, ...скэ «Искра» хадаа болохоёо ... буржуазно-демократическа ...юцида Россин гол ангинуудай ... һуурииие ба үүргые тодорхойлһон байна. Энэ революциин ...үсэниинь пролетариат болохо, ...эй союзнигынь — бүхы таряашад болохо, харин буржуази заа... революцида эсэргүүгээр бо... гэжэ Ленин заадаг байгаа.

«...крада» бэшэһэн статьянууд ... Ленин болбол пролетариа... ба таряашадай союзай идеые ...һэн ба үндэһэлэн баримталһан байна «Искрын» № 3-да хэблэгдэһэн, «Хүдэлмэришэнэй парти ба таряашад» гэжэ статья соогоо ... болбол таряашадай байдалые ...он гүнзэгыгөөр дэлгээн харуулһан ба революциин элдэб шатанууд дээрэ тэдэнэй дүүргэхэ үүргые тодорхойлһон байна Хүдэлмэришэн ... хадаа буржуазно-демократическа революциие бүхы таряашадтай хамта хэхэ, тиихэдэ социалистическэ революциие — имагта ... таряашадтай хэхэ ёһотой ... Ленин хүдэлмэришэдые һургаһан.

...ашадые бэедээ татахын түлөө тэмсэхэдээ. ленинскэ «Искра» ... таряашадые өөһэдынгөө ... абахые оролдоһон эсэрнүүдтэ эсэргүү эрид шанга тэмсэл ... байгаа.

Ленинскэ «Искра» болбол либеральна буржуазиин контрреволюционно байһыень эсэшэ сусашагүйгөөр элишэлэн харуулдаг һэн.

Зүгөөр, хүдэлмэришэн ангида, таряашадта, эсернүүдтэ ба либеральна буржуазида ямараар хандаха тухай асуудалаар «Искрын» редакци нэгэн һаналгүй байгаа. Плеханов ба тэрэнэй тала баригшад эдэ асуудалнуудаар оппортунистическэ позицитай байгаа. Имагта Ленинэй онсо принципиальна ба шууд сэхэ байһанай ашаар «Искра» хадаа эдэ бүхы асуудалнуудаар революционно хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр ябуулаа

Ленинскэ «Искра» хадаа хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө тэмсэһэн, хүдэлмэришэдые пролетарска интернационализмын үзэлөөр хүмүүжүүлһэн байна.

РСДРП-гэй революционно программые ба уставые найруулан зохёолго «Искрын» шухалын шухала зорилго мүн гэжэ Ленин тоолодог байгаа.

«Искрын» редакциин даалгабаряар Плеханов партиин программын хоёр проект зохёоһон юм. Хоёр проект соогоо тэрэ хадаа оппортунистическэ шэнжэтэй принципиальна алдуунуудые гаргаа һэн. Ленин тэдэ алдуунуудыень эрид шүүмжэлээд, хэдэн олон хубилалтануудые ба нэмэлтэнүүдые оруулһан байна. Ленинэй дурадхалнуудай үндэһөөр, программын проект соо Россидахи капитализм дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдоһон юм. Пролетариадай ба тэрэнэй партиин хүтэлбэрилхы үүргэ эли тодоор харуулагдаа һэн. Социалистическэ революциин заатагүй болохо тухай ба пролетариадай диктатурын шухала тухай главна пункт оруулагдаһан байна. Пролетариадай эсэсэй зорилго — ангинуудые үгы хэлгэ ба хүниие хүнэй мүлжэлгые усадхалга тодоор харуулагдаһан байха юм. Ленин болбол мүн партиин программын аграрна хубиие бүлтыень бэшээ һэн.

Ленинскэ «Искрын» бүри түрүүшын номернуудые хэблэн гаргалга хадаа «экономистнуудта» ба бусад оппортунистнуудта хүсэтэ сохилто хэпэн ба шэнэ үедэ — единэ Российска социал-демократическа хүдэлмэришэнэй партии байгуулха үедэ дамжан оролго болоһон байна.

«Экономизмые» эсэслэн элишэлхэ, идейнэ талаарнь бута сохихо ба ородой социал-демокрадуудые нигтаруулха хэрэгтэ В. И. Ленинэй бэшэһэн «Юу хэхэб?» гэжэ классическа ном шиидхэхы удхашанартай байгаа. Энэ ном дотороо Ленин *болбол* «экономизмын» ба уласхоорондын оппортунизмын — бернштейнианствын антимарксистска оппортунистическэ удха шэнжые тон гүнзэгыгөөр харуулһан байна. Энэ зохёол соогоо Ленин болбол шэнэ түхэлэй пролетарска партиин идеологическа үндэһэ һууринуудые сэсэн мэргэнээр найруулан бэшэһэн байна.

III.

Ленинскэ «Искра» хадаа революционно кадрнуудые хүмүүжүүлэн ургуулдаг байгаа. Ленин болбол «Искрые» тойруулан эгээл үнэн ба эгээл сэхэ марксистнуудые нэгэдүүлһэн, тэдэнһээ партиин гол хүсые—профессиональна революционернүүдэй организациие байгуулһан юм. М. И. Калинин, Н. Э. Бауман, И. В Бабушкин, Ладо Кецховели ба бусад «Искрын» агентнуудынь байһан юм. «Искра» болбол Петербургда, Москвада, Самарада, Ярославльда, Одессэдэ, Бакуда, Каменец-Подольскдо, Архангельскда ба бусад городуудта өөрын корреспондентнүүдтэй байгаа. «Искрын» агентнуудай ажал ябуулгые Ленин хүтэлбэрилдэг һэн. Ленин эдэнэртэй саг үргэлжын холбоо барисаатай байһан, тэдэнэртэ заабари үгэдэг ба хүдэлмэриинь хинадаг байһан юм.

Хүдэлмэришэд ленинскэ «Искрэдэ» ехэ дуратай, тэрэниие өөһэдынгөө түрэл газетэ гэжэ тоолодог, тэрээндэ мүнгөөр туһалдаг байгаа.

Орехово-Зуевһаа «Искрын» агент редакцидаа иигэжэ мэдээсээ һэн: «Искрые» манайда буляасалдажа байгаад уншана, асарһан газетэнүүдые бүлтыень хүнүүд хэрэглэнэ. Тэрээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй дунда ехэ дэбжэлтэ болоһониинь хараатай байна».

«Искрын» агентнууд хадаа Россин социал-демокрадуудай, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай дунда «Искрые» ба искровскэ литература тараадаг, «экономистнуудай» оппортунистическэ үзэлые эрид шууд элишэлэн сохидог ба революционно, искровскэ үндэһэ һуури дээрэ социал-демократическа комитедүүдые нигтаруулха ябадал туйладаг байгаа. Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро Закавказьеда искровскэ организацинуудые байгуулхын тула илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн юм.

Ленинскэ «Искрын» гаража эхилхэһээнь хойшо Сталин тэрэниие ходоодоо дэмжэдэг байгаа. Нүхэр Сталин хадаа ленинскэ революционно сэсэн ухаанда хизаарлашагүйгөөр этигэжэ, Ленинэй замаар ябаһан, Ленин агууехэ хүн, ёһотой марксистска партиие байгуулагша. тэрэнэй вождь ба багшань мүн гэжэ мэдэһэн байна Сталин хадаа Ленинэй замһаа зааханшье хазайнгүй ябажа, Владимир Ильичын нүгшэһэнэй һүүлээр тэрэнэй хэрэгые гениальнаар үргэлжэлүүлжэ байна.

Ленинскэ «Искрын» гараһанай хойто тээ, 1901 оной сентябрьда, нүхэр Сталинай үүсхэлээр «Брдзола» («Тэмсэл») гэжэ газетэ гарадаг болоһон юм. Энэ хадаа грузинска түрүүшын нюуса газетэ байжа, ленинскэ «Искрын» шугамые шууд сахидаг байгаа. Сталинска «Брдзола» хадаа «Искрын» удаа тээ Россидахи эрхим марксистска газетэ байһан юм

Игэжэ хоридохи зуунай эхиндэ революциин агууехэ вождьнор — Ленин, Сталин хадаа революционно марксистска парти байгуулхын түлөө тэмсэһэн байна.

«Искра» гэжэ ленинскэ газетэ хадаа партиин II съездые бэлдэһэн юм. 1903 ондо болоһон энэ съезд манай партиин түүхэдэ тон ехэ удхатай. Энэ съезд дээрэ Российска социал-демократическа хүдэлмэришэдэй парти байгуулагдаһан, партиин программа, Устав «Искрээр» зохёогдоод, баталан абтаһан, партиин центральна хүтэлбэрилхы органууд байгуулагдаһан байна.

Хоёрдохи съездын һүүлээр меньшевигүүд «Искрые» буляажа абаһан байна. «Искра» болбол 52-дохи номерһоон хойшо меньшевистскэ боложо, оппортунистическэ үзэл сурталнуудые баримталдаг болоһон юм. Тиимэһээ ленинскэ «Искрые» меньшевистскэ «Искратай» худхажа болохогүй.

Ленинскэ «Искра» хадаа марксист бүхэндэ ойро дүтэ. тэрэнэй түрэл газетэ мүн. «Искрын» түрүүшын номернууд В И. Ленинэй Центральна музей соо бии. Тэдэ хадаа большевистскэ партиие байгуулхын түлөө Ленинэй тэрэ үедэ хайшан гэжэ тэмсэдэг байһыень харуулна.

Ленин ба Сталинай байгуулһан большевистскэ парти болбол алдарта зам хажэ гараа Тэрээнтэй хамта арад зоной дунда үнэн үгэ нэбтэрүүлдэг большевистскэ хэблэлшье алдарта зам хэжэ гараа. Ленинскэ «Искрын» түүхэ, 1912 ондо Ленин Сталин хоёрой байгуулһан «Правдын» түүхэ хадаа бүхы советскэ болон демократическа хэблэлдэ мүнхэ жэшээ болоно.

«...Ленинай носооһон «Искрэһээ» хойшодоо агууехэ революционно түймэрэй дүлэн бадаран аһажа, дворянско-помещигүүдэй хаанта монархиие ба буржуазна засагые үнэһэ уйгаар болоторнь галдаһан байна» (ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс).

СССР-эй бүхы арадуудай хэлэн дээрэ большевистскэ олон мянгаад газетэ гарана. Тэдэнэр манай ороной олон миллион арадай дунда тарадаг. Большевистскэ газетэнүүд хадаа Ленин — Сталинай илагдашагүй агууехэ һургаалые ниитэ зоной дунда нэбтэрүүлдэг, социалистическэ гүрэнэй дайсадые элирүүлэн сохидог. бүхы гэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ арад зониие эмхидхэхэдэнь партида туһалдаг байна.

«Искрын» тунхаглаһан ленинскэ гениальна үзэл суртал бүхы дэлхэйн ажалшадые зоригжуулжа байна. Ленинскэ «Искрын» дайшалхы революционно заншалнууд мандажа, хүгжэжэ ба илажа байна.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН"
1950 оной декабриин 24 З.

Французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй хандалга

ПАРИЖ, декабриин 20. (ТАСС). «Эб найрамдал абархын тула бүхы французууд нэгэдэжэ, хамтадаа тэмсэг лэ» гэһэн гаршагтайгаар «Юманите» газетэ французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй мэдүүлгые толилоо. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Атлантическа пактын заговорщигууд американец Ачесонай захиралта бэелүүлэн, Брюссельдэ суглараа. Тус конференци дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүд хадаа бүхы французуудай, эб найрамдалай тала баригша бүхы хүнүүдэй зэбүүрхэл үүдхэхэ байна. Тэдэ заговорщигууд өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые нэгэдхэхэ ба тэдэнние американска генералай командованида үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэр американска единэ хүтэлбэри доро сэрэгэй үйлэдбэри ехэдхэхэ гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэр «хамтын оборонодо Германие оруулха», тайлбарилан хэлэхэдэ, Германие зэбсэглэхэ тушаа үзэл бодолойнгоо нэгэ байһанние харуулаа. Тэдэнэр шэнэ вермахтын (зэбсэгтэ хүсэнүүд,—ред.) частьнуудые дэмжэхэ германска авиационно соединенинүүдые байгуулха ябадал һайшаагаа.

Эдэ шиидхэбэринүүд эб найрамдалай хэрэгтэ шэнэ сохилто хэнэ. Эдэ шиидхэбэринүүд Францие ба Европые шуһаар будаха дэлхэйн 3-дахи дай, антисоветскэ агресси бэлэдхэлгые түргэдхэхэ ябадалда зорюулагданхай. Эдэ шиидхэбэринүүд хадаа германска проблемые ба Германие демилитаризацилгын проблемые шиидхэхын тулада Советскэ Союзай дурадхалаар агууехэ дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй конференци зарлалгые эбдэхэ зорилготой байна. Эдэ шиидхэбэринүүд Франциин бэеэ даанхай байдалай һүүлшын үлэгдэлнүүдые усадхаха ябадалда шэглүүлэгдэнхэй. Американска империализмын зонхилолго доро оруулагдаһан французска арми ба французска экономико американска империализмын мэдэлдэ официальна оруулагдажа байна, тиихэдэ манай хилэ дээрэ германска арми шэнээр һэргээн байгуулагдана. Сэрэгэй улам ехэ хүсэлэлгэнүүдые гаргаха гэжэ маршаллизованно оронуудай түлөөлэгшэдһөө США-гэй гүрэнэй секретариин эрихэдэнь, «господин Мок хадаа г-н Ачесонай хэлэһэн хараа бодолые түрүүлэн дэмжээ» гэжэ хэблэл бидэнэртэ мэдээсэнэ. Тиин правительствын ябуулжа байгаа угырэн хооһоролгын политикань улам бүри шангадана...

Эрэгтэй, эмэгтэй французууд! Германие зэбсэглэлгэдэ эсэргүү, национальна бэеэ даанхай байхын ба эб найрамдалай түлөө, политическэ үзэл бодолой ба шажан шүтэлгын илгаагүйгөөр, нэгэн һаналтайгаар тэмсэгты. Антинациональна правительствын түсэбүүдые эбдэлгын оройтоогүй байхада, французска правительство байгуулха ябадал туйлаха ба эб найрамдал абарха гэһэн бүхы французуудай ниитэ дура хүсэлынь бүхы заводууд дээрэ, бүхы городуудта, бүхы тосхонуудта элдэб янзын формоор (хүдэлмэри зогсоохо, петици, манифестаци, резолюци абаха) харуулагдадаг лэ. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, бүхы партинуудһаа һунгагдаһан парламентын гэшүүд, бүхы депутадууд арадай дура хүсэл тухай мэдэг лэ. Правительство дайнай замаар улам саашаа ябажа байна. Хэрбээ нигта жагсанхай байгаа һаа, Франциин арад дэлхэйн бүхы бусад арадуудтай хамтадаа эб найрамдалай агууехэ хэрэгэй илалтые хангаха дүүрэн хүсэтэй байна.

Һурагшадай үбэлэй амаралтые культурнаар үнгэргэхэ

Һургуулинуудай һурагшадай үбэлэй амаралтые культурнаар үнгэргэлгые хангахын тулада Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Соведэй Президиум тусхай тогтоол гаргаба. Культурын ордонгуудта ба байшангуудта, улаан булангуудта, библиотекэнүүдтэ, предприятинуудта болон эмхи зургаануудта шэнэ жэлэй ёлконуудые, утреннигүүдые эмхидхэхэ гэжэ профсоюзуудай областной, городской, районно, фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдые тус тогтоол уялгална.

Вечернүүд ба утреннигүүдтэ хүүгэдэй ураньһайханай самодеятельностиин кружогууд наада табиха, эдир уранзураашадай, натуралиствуудай ба технигүүдэй выставкэнүүд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй амжалтанууд үргэнөөр харуулагдаха юм. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд хадаа хүүгэдүүдтэ һонирхолтой ба удха һайнтай байха ёһотой.

Советскэ арадай агууехэ вождьнууд В. И Ленинэй ба И. В. Сталинай ажал-ябуулга болон ажабайдал тухай, ленинско-сталинска комсомол, сталинска эпохын асари ехэ барилганууд, эб найрамдалай түлөө советскэ арадай тэмсэл, өөрынгөө Эхэ ороние американска булимтарагшадһаа сүлөөлхын түлөө корейскэ арадай хэжэ байгаа героическа тэмсэл тухай элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна.

Үбэлэй амаралтын үедэ һурагшад хадаа Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнуудтай, Социалистическэ Ажалай Геройнуудтай, үйлэдбэриин новаторнуудтай, уранзохёолшодтой ба эрдэмтэдтэй уулзаха юм.

Бүхы катогууд, стадионууд ба спортивна залнуудта үглөөнэй 10 часһаа үдэшын 6 час болотор хүүгэдтэ миинтээр наадаха, санын базануудһаа сана абаха эрхэ олгогдоно. Тэдээн дээрэ физкультурна мүрысөөнүүд, элдэб нааданууд, сэнгэлгэ болохо байна.

М. Алашкевич.

США-һаа мордохынгоо урда тээ У Сю-цюаниин хэһэн мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 20. (ТАСС). У Сю-цюань түрүүтэй Хитадай делегаци үсэгэлдэр Холбоото Штадуудһаа мордоо. Мордохынгоо урда тээ У Сю-цюань хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлгэ хэжэ, американска арадта һайн һайхан хүсэлэнгүүдые дамжуулан хүргэбэ. «Рождествотой дашарамдуулан, бидэнэр американецуудые амаршалнабди,— гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ,— зол жаргалта шэнэ жэлые тэрээндэ хүсэнэбди. Эб найрамдалай тулада, Дальна Восток дээрэ эб найрамдал тогтоохын тулада бидэ ерээбди. Дальна Восток дээрэхи дайнай үргэлжэлхые ба дэлгэрхые зогсоохо зорилготой дурадхалые бидэнэр Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Соведтэ табяабди. Энэ халаа дай болюулха тухай дурадхал мүн.

Дай болюулха тухай манай эбэй дурадхал горьтойгоор харагдангүйгөөр, англо-американска зонхилхы нюурнуудаар буруушаагдаһан болобошье, бидэнэрэй зориг хухараагүй. Бидэнэр эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ үргэлжэлхэбди. Хитад ба американска арадууд ханиин барисаанай гүн гүнзэгы мэдэрэлээр хододоо холбоотой байгаа. Тайванда эсэргүү агресси ба Кореядэхи интервенци дэлхэйн дайн болог лэ гэжэ хүсэдэг, эб найрамдалда дуратай нэгэшье американец байхагүй гэжэ тоолонобди. Бүхы дэлхэйн арадууд, тэрэ тоодо американска арад дайнда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө халуунаар тэмсэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай арадууд нэгэдээд, үнэн зүб ба буруу хэрэг, үнэн ба худал зүйл бүгэдые шэнжэн һайтар хаража үзөөд байгаа һаа, дай үүдхэгшэдэй, үсөөн тоото авантюристнуудай заналтаһаа айнгүйгөөр үнэн хэрэгэй түлөө эрид шангаар тэмсээ һаа, дайе зогсоожо ба уридшалан болюулжа болохо юм. Холбоото Штадуудтахи эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдтэй хамтадаа хитад арад тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ байна.

Советскэ түлөөлэгшэ Я. А. Малик, польско түлөөлэгшэ Кац-Сухи, чехословацка түлөөлэгшэ Носек ба ООН-эй секретариадай сотруднигууд Хитадай делегацие аэродром дээрэ үдэшэбэ.

Индо-Хитадта Чан Кай-Шин сэрэгүүдые ашаглаха гэһэн американска түсэбүүд

ПРАГА, декабриин 20. (ТАСС). Вашингтонһоо Телепресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, США-гэй правительствода табиһан элидхэл соогоо, Индо-Хитадтахи американска сэрэгэй миссиин толгойлогшо генерал Бринк Индо-Хитадта Чан Кай-шин сэрэгүүдые ашаглаха тухай дурадхал хэнэ.

Президент Трумэн, США-гэй гүрэнэй секретарь Ачесон ба гүрэнэй секретариин тусхай советник Джон Фостер Даллес гэгшэд Бринкын элидхэл зүбшэн хэлсээд, һайшааба.

Бринкын түсэб бэелүүлхэ тухай зохихо заабаринууд Тайван дээрэхи США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэдэ эльгээгдээ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд энээнэй урда тээ байһан газартаа американска болон урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулгануудые хэбэ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мэдээсэбэ.

* * *

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска ба урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани декабриин 22-то мэдээсэбэ.

США-гэй гүрэнэй секретариин захиралтаар

ПАРИЖ, декабриин 20. (ТАСС). Брюссельдэ США-гэй гүрэнэй секретарь Ачесонай хүталбари доро боложо байгаа сэрэгэй хэлсээнүүд тушаа бэшэхэдээ, Франс Пресс агентство тэрээндэ хабаадагшадай шиидхэбэринүүдэй ямар оршон байдалда абтаһан тухай мэдээсэл дамжуулна.

Баруун германска армие байгуулха американска проект болбол баруун-европейскэ гүрэнүүдэй правительствонуудай зарим нэгэн арсалгатай дайралдаһаниинь мэдээжэ. Вашингтонһоо хашалта хэһэн дээрэһээ эдэ арсалтанууд угы болгогдоо. Американска түсэбые зүбшөөхын тула Брюссельдэ сугларан ерэһэн 12 гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд ба оборонын министрнүүд энэ удаа «нэгэн һаналтайгаар» һүгэдэн зүбшөөһэн байна.

Ачесон өөрынгөө эрилтэнүүдые элишэлэн, заседанинууд дээрэ хэдэн удаа үгэ хэлээ гэжэ Франс Пресс агентствын мэдээсэлһээ харагдана. США болбол амгалан үйлэдбэриин зарим һалбаринуудые хорооогоод, зэбсэгжэлгын үйлэдбэрилгэдэ 40 миллиард доллар гаргашалхаар хараалаа гэжэ Ачесон зааба. Хойто-атлантическа пактые баталһан бусад гүрэнүүд мүн лэ иимэ юумэ хэхэ ёһотой гэжэ Ачесон мэдүүлбэ. Дурадхагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудые баруун-европейскэ гүрэнүүд зүбшөөгөөд хизаарлаха бэшэ, харин тэдэнэр эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хэрэг дээрэнь практическа бэелүүлхэ ябадалда эхилжэ орохо ёһотой гэжэ Ачесон эрибэ. Хойто-атлантическа агрессивнэ блогэй «зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагшаар» томилогдоһон Эйзенхауэрэй мэдэлдэ сэрэгүүдые Баруун Европын оронуудай үгэхые Ачесон эриһэн байна.

Хэлсээнүүдэй үедэ Франциин национальна оборонын министр Жюль Мок Ачесонда илангаяа ехээр һүгэдэн дохибо. Франци хадаа «энэ хэрэгтэ дары эхилжэ орохонь, мүн Баруун Германида байгаа өөрынгөө гурбан дивизие Эйзенхауэрэй мэдэлдэ үгэхэнь» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Суглаанда хабаадагша бусад нюурнууд Ачесонай эрилтэнүүдые бэелүүлхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

Ерээдүйн «атлантическа армиин» главнокомандалагшын тушаалда Эйзенхауэрэй томилогдоһон жэгтэй процедура агентствын мэдээсэл соо харуулагдана. Тэндэ байһан министрнүүдэй хэн бүхэниинь Эйзенхауэрэй томилолгые зүбшөөһэнөө тусхай бэшэг расписка үгэжэ баталха уялгатай байгаа.

Гурбан гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй заседани тушаа

ПАРИЖ, декабриин 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Брюссельдэ Хойто-атлантическа союзда хабаадагша оронуудай министрнүүдэй зүблөөн болоһоной һүүлээр, США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй заседани болоо.

Заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр коммюнике толилогдобо. Гурбан гүрэнүүдэй министрнүүд Хойто-атлантическа агрессивнэ блогто Германиин хабаадалга тухай асуудал хаража үзэһэн ба «энэ асуудал шэнжэжэ үргэлжэлхые» Баруун Германидахи өөһэдынгөө верховно комиссарнуудта даалгаһан байна. Баруун Германида «мүнөө байгаа эзэмдэлгын ёһо журамые хубилгаха тухай асуудал шэнжэхые» комиссарнуудта тэрэшэлэн даалгагдаа.

Американска заншал

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 20. (ТАСС). Американска хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор энэ оной ноябрьта США-дэ болоһон һүүлэй һунгалтануудай үедэ һунгаха эрхэтэй 45 миллион гаран нюурнууд голосованиһаа зайсаба. Оройдоо 40 миллион шахуу хүн голосованида хабаадаа.

Һунгалтануудай үедэ ушар байдалые хазагайруулха, тэрэшэлэн «үнгэтэ» хүн зониие доромжолхо ушарнууд олон үзэгдөө. Эд зөөриин ценз, һунгуулиин налог гэхэ мэтые тогтоожо, элдэб янзын худал хуурмаг аргануудые хэрэглэһэн ушарһаань, 10 миллион шахуу негрнүүд һунгаха эрхэеэ хаһагдаа.

«Крисчен Сайенс мунитор» газетэ иигэжэ бэшэбэ:

«Урда Каролинай штадта регистрацида абтаһан 500 мянган хүнүүдһээ оройдоол 25 мянган хүниинь һунгалтада хабаадаа. Голос тоолохо ябадалда хүн зон ямаршье һонирхол гаргаагүй».

Американска империалистнуудта дайнай хүнһэн болохо хүнүүд хэрэгтэй

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 20. (ТАСС). Рио-Де-Жанейроһоо Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор Бразили, Боливи, Чили, Аргентина, Колумби, Куба, Эквадор, Мексика, Уругвай ба Перу хадаа «уласхоорондын коммунизмын аюул» тухай асуудал хаража үзэхын тула, американска оронууд хоорондын онсо конференци зарлаха тухай США-гэй дурадхалые хүлеэн абаа.

Конференциие февралиин хахадһаа нааша зарлахагүй гэжэ бразильска правительство дурадхаба

Шэнэ киноаппаратура тодхогдобо

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлени КПТ-1 гэжэ шэнэ киноаппаратура абажа, «Прогресс» кинотеатрта тодхобо. Энэ аппаратура конструкциингаа талаар урдань байһан СКП—26 гэжэ аппаратураһаа ондоо байна. Картинанууд һайн гэрэлтэйгээр, кадрнуудынь экран дээрэ эли тодоор харуулагдана. Илангаяа үнгэтэ фильмнүүд һайнаар харуулагдана. Иимэ киноаппаратура мүн «Эрдэм» кинотеатрта тодхоогдохо байна.

Н. Ткаченко.

Шэнэ жэлэй худалдаа наймаан

Шэнэ жэлэй урда городой ажалшадые элбэг эд бараагаар хангахын тула Главунивермаг болбол Союзай олон фабрикануудһаа элдэб товарнуудые абажа байна. Тэдэнэй дунда 250 мянган түхэригэй галантерейнэ зүйлнүүд, 150 мянган түхэригэй культтоварнууд ба 100 мянган түхэригэй үхибүүдэй нааданхайнууд, канцелярска товарнууд абтаба.

СПОРТИВНА ХРОНИКО

Улан-Удын Горсоведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитет болбол ород хоккейгээр Улан-Удэ городой түрүү һуури эзэлэлгын наадалгые үнгэргэхэ дүрим баталба.

Наадалганда спортивна обществонуудай ба коллективүүдэй командանууд хабаадаха байна.

Наадалгын условинь иимэ: 2 очко абагшад шүүһэн, 1 очко—тэнсээ, О очко—шүүгдэһэн дээрэ тоологдохо байна.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн командада физкультура бэ спортын хэрэгүүдые эрхилхэ горкомой грамотанууд ба дамжуулгын шангууд үгтэхэ байна. Мүн 2-дохи, 3-дахи һууринуудые эзэлэгшэд грамотануудта хүртэхэ байна.

Наада үнгэргэхые хүтэлбэрилхын тула сүүдэй коллеги байгуулагдаба.

Тус комитет мүн боксоор городой түрүү һуури эзэлэлгын дүрим баталаа.

Е. Николаев.

КИНО

Ородой хүгжэмэй гени тухай фильм

Советскэ кинематографи «Мусоргский» гэжэ шэнэ, ураньһайханай хүгжэмтэ ба үнгэтэ фильм байгуулжа, үшөө нэгэ ехэ амжалта туйлаһан байна. Киноискусствын энэ гайхамшагта зохёолые манай республикын ажалшад тон һонирхожо харана. Ородой агуехэ композитор Модест Петрович Мусоргскиин тухай фильм идейнэ ба арадай гүнзэгы удхашанартай юм.

Бүхы дэлхэйдэ суурхаһан «Борис Годунов», «Хованщина» гэһэн оперонуудые ба бусад олон гайхамшагта зохёолнуудые бэшэһэн, арадай хүгжэмэй гени М. П. Мусоргский хадаа искусствын арадтаа алба хэхын түлөө тэмсэгшэ байһан юм. Үргэн олониитэдэ ойлгосотой, эли тодо, простой ба үнэнтэ хүгжэмэй зохёолнуудые тэрэ бэшээ.

Зүгөөр, тэрэ үедэ арадай хүгжэмые тэсэдэггүй хархис хүнүүд Россида олон байгаа. Баруун Европын хүгжэмые магтадаг, билдагууша, обор тулюур эдэ хүнүүд агуехэ композиторые тоодоггүй ба тэрэнэй хүсэтэ голосые абяагүй болгохые хүсэдэг һэн. Ородой хүгжэмэй реалистическэ, арадай байхын түлөө Мусоргский бүхы наһан соогоо хүндэ хүшэр тэмсэл хээ, энэ тэмсэлые «Хүсэ ехэтэ бүлэгэй» композиторнуудтай, өөрынгөө нүхэдтэй ба тэдэниие идейнэ зоригжуулагша музыковед Стасовтай хамта хэһэн байна.

Ородой суута бүлэг композиторнууд үнгэрэгшэ зуун жэлэй 60—70 онуудаар «Хүсэ ехэтэ бүлэг» гэжэ нэрлэгдэдэг бэлэй. Тэрээн соо Балакирев, Мусоргский, Римский—Корсаков, Бородин ба Кюи гэгшэд оролсодог байгаа. Ородой композиторнууд-патриодууд хадаа харинхидай урда һаймһарха ба билдагуушалха ябадалые зэбүүрхэн шоо үзэдэг һэн. Глинка, Даргомыжский гэгшэдээр үндэһэ һуури табигдаһан, арадай гүнзэгы удхатай ба реалистическэ хүгжэмэй Россида илажа, байгуулагдахын тулада тэдэнэр эдэбхитэйгээр тэмсэгдэг һэн.

Ажалша арадай ажабайдалые эли тодоор ба үнэн зүбөөр харуулһан хүгжэмэй түлөө Мусоргскиин хэһэн тэмсэл хадаа дүлэтэ патриотизмын үзэл бодолоор дүүрэн. Энэ тэмсэл композиторые арадай реалистическэ хүгжэмэй драмануудые зохёогшо болгоо.

Туз кинофильм соо «Борис Годунов» гэжэ хүгжэмтэ драмые зохёолгын түүхэдэ гол анхарал хандуулагдана. Оперын гол темэнь арад зон. Тэдэнэр тус спенанүүд дээрэ эли тодоор, сэдьхэл хүдэлгэмөөр ба үнэн зүбөөр харуулагданхай. Мусоргскиин хүгжэмэй творчество ямар юумэнһээ эшэ үндэһэ абанаб гэжэ фильм дотор тон ойлгосотойгоор ба ураньһайханаар харуулагдана.

Арад зонтой агуехэ композиторай холбоо барисаатай байһа-

нииень киноповестиин болохой
зодууд гаршална. Мусоргский
луу ябахадаа помещигэй
аашануудые харана. буһалгаа
һэн таряашадай голосые анхара
тайгаар шагнана. Өөрынгөө
һэн тосхондо байхадаа Мусо
ский дарлагшадые зэбүүрхэжэ
раа юм. Энээн тухайнь тэрэ
баяшуулые наада хараһан сат
рическэ «Булуудхын тухай дуу
Мусоргскиин гүйсэдхэһэн эпизо
харанабди. Энэ дууень шагнаж
байһан студент тэрээндэ хандан

—Тэдэнние тиигэжэл, Моде
Петрович, тэдэнние тиигэжэл!
тэдэнние агуехэ зэбүүрхэлээр
бүүрхэнэт! гэжэ баярлан хашх
на.

—Зэбүүрхэнэб! Өөрынгөө түл
бэшэ, харин ородой хүнүүдэй ер
дүйн түлөө тэмсэхые хүсэнэб,
гэжэ Мусоргский харюусана.

Энэ фильм соо М. П. Мусо
ский олон талаһаа ба һонирхолто
гоор харуулагдана. Ородой агу
ехэ композиторай ролие наад
ша артист А. Борисов кино хар
шадта мартагдашагүй образ ба
гуулаа. Мусоргский болбол дү
тэ патриот, демократ, ородой ар
дай хүгжэмтэ искусствын һалбар
хүгжэхын түлөө эрид тэмсэлшэ м

Фильм соо Мусоргскитай ха
та В. В. Стасовай образ эли тодо
харагдана. Чернышевскиин, Бел
скиин, Герценэй һурагша ба
залгагша, ородой гайхамша
искусствовед Стасов болбол М
соргскиин ба «Хүсэ ехэтэ бүлэг
бүхы композиторнуудай творче
ургалтадань ехээр туһалһан ба
Ородой композиторнуудай иде
хүтэлбэрилэгшэ Стасовай оюун
лигые, патриотическа халуун
мэлзэлые СССР-эй арадай ар
Н. Черкасов зүбөөр харуулаа.

Мүн энэ фильм дотор тэрэ
суута композиторнууд Даргом
скиин (артист Никитин), Бал
ревай (артист Балашов) марта
шагүй образууд бэлигтэйгээр г
сэдхэгдэнхэй.

Гэбэшье, энэ гайхамшагта ф
зарим тэды дутагдалнуудтай.
сэ ехэтэ бүлэг» единэ шэгл
хүгжэмэй единэ һургуули
фильм соо бүрин элирүүлэгда
Мусоргскиин нүхэд-компози
нуудай творческо хүсэтэ хани
рисаан хүсэд харуулагданагүй.
родин, Римский-Корсаков, К
гэгшэдэй образууд халирхайг
ба багаар харуулагдана.

Зүгөөр, эдэ зарим дутагдалну
тайшье һаа «Мусоргский»
ураньһайханай шэнэ үнгэтэ ф
мын удхашанар тон ехэ. Энэ ф
мые харахадаа советскэ ара
омогорхол — ородой клас
ческа искусствые хайшан
ямар условидо хэн байгуулаб
жэ кино харагшадай зүбөөр
гохонь лабтай.

П. Кричан

Харюусалгатай редакто
орлогшо Ц Б БУДА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйственного и мышленности—6.84, мест информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02457. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.